

WWF *for a living planet®*

WWF Norge

WWF Verdens naturfond
Pilestredet 8
0180 Oslo

Org.nr.: 952330071MVA

Tlf: 22 03 65 00
wwf@wwf.no

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 Oslo

Oslo, 15.04.2025

Høringssvar til forslag til ny lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

WWF Verdens naturfond viser til [høring av forslag](#) til ny lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger. Under følger våre merknader til forslaget.

Oppsummering

WWF er negativ til forslaget om Norgespris fordi vi mener at kraft er et knapphetsgode som må prises deretter. I de kommende årene er vi nødt til å elektrifisere store deler av samfunnet for å begrense klimautslippene, og behovet for fornybar energi vil øke. Samtidig har det en naturkostnad å bygge ut mer fornybar energi. Det beste for både miljø og klima er derfor å redusere energibruken. Norgespris undergraver forbrukernes insentiv til både å spare og flytte på strømforbruket. I tillegg hindrer den investeringer i tiltak som bidrar til energieffektivisering og lokal energiproduksjon slik som solceller på tak.

I framtiden vil kraftbalansen bli strammere, noe som isolert sett vil innebære økte strømpriser. At regjeringen går inn og skaper en kunstig lav fastpris vil gjøre det vanskeligere å sikre en mest mulig effektiv bruk av elektrisitet. WWF mener det er uheldig at staten griper inn og påvirker markedsmekanismene i kraftmarkedet noe som vil bidra til negative ringvirkninger både for næringslivet og våre naboland i form av økt prissmitte.

WWF anerkjenner at det er problematisk for forbrukere å stå i situasjoner med høye strømpriser, men mener at det er en rekke andre måter å kompensere forbrukerne på som ikke har like ødeleggende effekter for klima og natur, og som ikke bidrar til å øke kostnadene for våre naboland.

WWF mener at høringsnotatet bærer preg av hastverksarbeid der en rekke problemstillinger ikke er godt nok utredet og ikke svares ut. Dette gjelder særlig omtalen av innvirkninger på kraftsystemet og vurderingene av administrative og økonomiske konsekvenser.

Klimakrisen krever smartere prioriteringer for kraftmarkedet.

I årene fram mot 2050 er vi nødt til å flytte store deler av energiforbruket fra fossilt og over til fornybart. Ifølge Energikommisjonens rapport (NOU 2023: 3) forventes kraftteterspørselen å øke mer enn foreliggende planer for økt fornybar kraftproduksjon. NVE anslår i sitt basisscenario at kraftbalansen vil reduseres med 7 TWh innen 2029, dette er uten å inkludere effekten av Norgespris. Andre framskrivninger viser til langt høyere framtidig kraftforbruk, for eksempel Statnett sitt høyscenario, som tilsier om lag 30 og 90 TWh høyere kraftforbruk i henholdsvis 2030 og 2040, sammenlignet med 2025. For deres foreslåtte tiltak for å nå Norges klimamål, anslår Miljødirektoratet 25-27 og 41-43 TWh høyere kraftforbruk i henholdsvis 2030 og 2035 enn i 2022.

Lavere pris vil gi høyere forbruk

Departementet har ikke gjort noe forsøk på å anslå effekten lavere strømpris vil ha på etterspørselen. I høringsnotatet vises det til at strømforbruket i 2022 ble redusert med 14 prosent til tross for strømstøtteordningen. Det nevnes imidlertid ikke at strømstøtteordningen på det tidspunktet var basert på månedlig gjennomsnittlig spotpris som ga større incentiver til å redusere eget forbruk og flytte forbrukstoppene sammenlignet med dagens strømstøtteordning som er basert på spotprisen time for time. [I NVEs siste rapport om tilstanden i kraftsystemet](#) skriver de at Norge i 2024 hadde det høyeste kraftforbruket siden 2021, noe som tydeliggjør at lavere priser gir høyere forbruk.

Som i alle andre markedssituasjoner bør man forvente at lavere pris vil gi økt forbruk, dette gjelder særlig tilpasninger på lang sikt. [THEMA Consulting Group](#) anslår at husholdningsforbruket kan øke med 1,4 TWh i 2026 som følge av Norgespris og redusert MVA. På lang sikt anslår de at forbruket kan øke med 7,5 TWh i 2030.

En fast, lav pris fjerner incentivene til å redusere og flytte forbruket

WWF mener at en fast pris på den måten Norgespris er utformet er svært uheldig ettersom den fjerner incentivene til å spare strøm og å investere i tiltak som for eksempel solcellepanel, varmepumper eller tiltak som flytter energiforbruket til timer med lavere strømforbruk. THEMA Consulting Group anslår at salget av varmepumper kan reduseres med 45 prosent i 2030 som følge av Norgespris. Ifølge [NVE ligger energikostnaden \(LCOE\)](#) for sol på hustak på 83-175 øre/kWh, med et gjennomsnitt på 129 øre/kWh. Både strømstøtteordningen og Norgespris fjerner alle økonomiske incentiver for å installere solcellepaneler på eget hus, noe som også vil undergrave Stortingets ambisjon om 8 TWh solkraft innen 2030. Dette er også ødeleggende for de næringene som spesialiserer seg på smarte energiløsninger, for eksempel innenfor salg og installasjon av solcellepanel.

Lite samfunnsøkonomisk effektivt å punge ut milliarder i støtte uten å løse selve problemet

WWF mener at tiltakene som Norgespris og strømstøtteordningen er typiske eksempler på "tisse i buksa for å holde seg varm"-tiltak. Det løser ikke det større, og mer vedvarende problemet, som skyldes at mange husholdninger har et altfor høyt kraftforbruk og dermed blir hardt rammet av høye kraftpriser. Dersom man i stedet hadde hjulpet disse husholdningene med å gjennomføre energisparende tiltak som installering av varmepumper, etterisolering, installasjon av solceller mv. kunne man sørget for å redusere energikostnadene, ikke bare på kort sikt, men også på lang sikt, noe som også ville bidratt til en bedre energibalanse i kraftsystemet.

Når staten griper inn og lager en kunstig lav strømpris, så krever det også ytterligere subsidier for å gjøre investeringer i solcelleproduksjon og energieffektivisering lønnsomt. Dette vil innebære å øke støtten til solcelleproduksjon, luft-til-luft-varmepumper, utskifting av vinduer, etterisolering, smart strømstyringssystem og andre energisparende og effektiviserende tiltak for husholdninger gjennom ENOVA, samt at støttenivået er nødt til å økes betydelig for at husholdningene skal ha incentiver til å gjennomføre tiltakene på tross av Norgespris. Slike

insentiver vil imidlertid ha en bedre effekt på kraftsystemet og energikostnadene på lang sikt og vil derfor kunne redusere behovet for strømstøtteordning og Norgespris etter hvert. Kostnadmessig vil det også være langt billigere å støtte slike tiltak enn det Norgespris kommer til å koste staten

[Utganger fra Thema Consulting Group](#) viser at Norgespris kan ende med å koste staten 11,4 mrd. kroner til neste år, mens strømstøtten har variert fra 16,4 mrd. kroner i 2023 til 3,7 mrd. kroner i 2024. Til gjengjeld ble [det øremerket 587 millioner](#) kroner til energieffektiviseringstiltak i husholdningene gjennom ENOVA i statsbudsjettet for 2025. [Denne utredningen](#) fra THEMA Consulting Group viser at strømkunder vil kunne spare 22-23 mrd. kroner i året hvis vi oppnår 6,6 TWh reduksjon i strømforbruket fra 2030, sammenlignet med markedspris. Det understreker at det er mye mer samfunnsøkonomisk lønnsomt å satse på energisparende tiltak i stedet for en årlig støtteordning fra staten.

Norgespris er dårlig for naturen

Som nevnt over sørger Norgespris for å fjerne insentivene til å spare strøm eller å investere i energismarte løsninger som energieffektiviseringstiltak, varmepumper, solceller på tak osv. Dette er også den formen for energisparing og produksjon som er mest skånsom på naturen, sammenlignet med annen kraftproduksjon som for eksempel utbygging av vannkraft eller vindkraft på land.

Departementet skriver i høringsnotatet at de forventer at virkningene på engrosprisene er begrenset, og man har heller ikke forsøkt å anslå effekten Norgespris vil ha på prisene i det øvrige markedet. WWF mener at det er kritikkverdig at departementet ikke gjør noen innsats i å vurdere effekten i kraftmarkedet, men heller konkluderer med at effekten er neglisjerbar i høringsnotatet. [Analyser fra THEMA Consulting Group](#) anslår at innføringen av Norgespris isolert sett, kan bidra til å øke prisene i Norge i gjennomsnitt med 5,2 øre i 2026 og 10 øre i 2035.

En høyere markedspris i spotmarkedet vil gi økt lønnsomhet for de profesjonelle utbyggerne av vind og vannkraft. Derfor vil det bygges ut mer av de krafttypene som er mest ødeleggende for naturen. Norgespris vil også mest sannsynlig føre til større naturinngrep i forbindelse med nettutbygging. Om alle skal bruke masse strøm samtidig, må nettet være dimensjonert for korte og kraftige forbrukstopper. Resten av døgnet vil det være overdimensjonert. Det betyr at forbrukerne må betale for et dyrt og overdimensjonert nett gjennom nettleie og over skatteseddelen. Det vil trolig også føre til nye konflikter rundt naturinngrepene som følger av nett-utbygging, slik vi husker fra debatten om "monstermaster" i Hardanger.

En maksgrense på 3000 eller 5000 kWh har lite å si

WWF mener at man selvfølgelig bør sette taket for Norgespris så lavt som mulig, men mener at de grensene som foreslås i høringsnotatet vil ha liten effekt. Når gjennomsnittsförbruket for en enebolig ligger på 1666 kWh i måneden og 750 kWh for en leilighet, så er det bare de mest ekstreme tilfellene som vil bli begrenset av en maksgrense selv på 3000 kWh og bare i maks en til to måneder i året. Dette blir omtrent like effektivt som å sette en fartsgrense på 250 km/t på

E6. For de husholdningene som har energiforbruk på over 3000 kWh ville det vært mye mer samfunnsøkonomisk lønnsomt å innføre energisparende tiltak slik som etterisolering og utskifting av vinduer. Dermed har maksgrensen blitt lagt så høyt at den ikke vil ha noen reell effekt.

WWF ser ingen grunn til at "Norgespris" skal omfatte hytter og fritidsboliger, og mener dette bør ekskluderes fra hele ordningen. Med tanke på at den norske subsidieringen av strøm vil øke markedsprisen hos våre naboland, vil det være ekstra provoserende for dansker og svensker hvis vi subsidierer overforbruk på egne hytter, noe vi allerede har sett i det svenske ordskiftet.

Et lite treffsikkert virkemiddel for de med lavest inntekt

En fast lavpris på strøm vil gi høyest subsidier til de med høyest strømforbruk. Dette er stort sett også de med høyest inntekt, blant annet fordi de med lavere inntekt i større grad bor i blokk og mindre boliger med lavere energiforbruk. Som nevnt over er det unntak der personer bor i trekkfulle eneboliger der man kunne innført direkte tiltak i stedet for å innføre en ordning med negative fordelings effekter.

WWF er ikke negative til at det utbetales en form for kompensasjon når strømprisene er høye, men mener at det ville vært mye bedre om denne ble utformet på en måte som ikke fjernet insentivene til energisparing og lokal energiproduksjon. Dette kunne vært en forbruksuavhengig støtte til strømgjengen, som enten kunne vært basert på snittforbruket for lignende husholdninger eller blitt gitt som en flat støtte per person for å hindre negative fordelings effekter.

Dersom regjeringen hadde brukt litt mer tid på å utrede alternativer til Norgespris er vi sikre på at Finansdepartementet kunne foreslått en løsning som ikke ødela alle insentiver til strømsparing og flytting av forbruk, som ikke hadde negativ fordelings effekt og som heller ikke ga negative pris effekter for næringslivet.

Å frede ordningen fram til 2029 gir lite mening

WWF vil påpeke at forslaget om at Norgespris skal gjelde fram til 2029 virker som et forsøk på å begrense handlingsrommet til en eventuell ny regjering fra høsten 2025. Som det fremkommer tydelig av høringsnotatet har man ikke gjort noen innsats for å forsøke å tallfeste noen av konsekvensene ordningen vil ha i kraftmarkedet. Det virker lite gjennomtenkt å ikke evaluere ordningen i slutten av 2026 når man i større grad har oversikt over utfallet av ordningen. Man bør også gi forvaltningen et oppdrag i å utforme et alternativ til Norgespris med færre negative samfunnsøkonomiske konsekvenser og heller innføre dette på et senere tidspunkt snarere enn å binde seg til en slik ordning for de neste fire årene.

Ikke bare WWF som er skeptiske

WWF merker seg at det har vært mange negative tilbakemeldinger på forslaget. [Regelrådet](#) har i sin høringsuttalelse kritisert Energidepartementet for et alvorlig brudd på utredningsinstruksen når de ikke har vurdert alternative ordninger til Norgespris. Flere aktører i NHO, som [NHO Elektro](#), [NHO byggenæringen](#) og bedrifter i solcellebransjen har bedt regjeringen snu om Norgespris fordi det ødelegger livsgrunnlaget for deres bedrifter. [Flere samfunnsøkonomer](#),

deriblant leder av Energikommisjonen, Lars Sørsgard, har også kritisert forslaget for å gripe inn i et velfungerende kraftmarked. [Konkurransetilsynet kritiserer også forslaget](#) i sitt høringssvar for å ha uheldige konsekvenser for konkurransen mellom bedrifter som benytter strøm som innsatsfaktor, og anbefaler kontantoverføringer som et mer effektivt omfordelingstiltak.

Oppsummering

Alt i alt mener WWF Verdens naturfond at Norgespris er et oppsiktsvekkende lite gjennomtenkt tiltak som hindrer en effektiv samfunnsøkonomisk utnyttelse av kraftsystemet og som vil medføre både økte klimautslipp og nedbygging av mer natur. Når man i tillegg inkluderer de negative konsekvensene for næringslivet og de negative fordelingseffektene for husholdninger, så er det ingen tvil om at forslaget om Norgespris burde vært lagt i skuffen og at man heller gjør en bedre og mindre forhastet gjennomgang av alternative muligheter for å begrense de negative effektene av høye strømpriser for husholdningene.

Vennlig hilsen
for WWF Verdens naturfond

Eivind Trædal
Leder for klima- og energiteamet
eivind.traedal@wwf.no

Guro Lystad
Seniorrådgiver klima og energi
guro.lystad@wwf.no